TEXT A FOTO: JIŘÍ JUŘÍK

Kaple sv. Václava

Krajina mezi Jizerou

Grado nyní patří rybářům

Historická postava císaře Rudolfa II. je spojována především s Prahou, kam z Vídně přesunul svůj dvůr. Nicméně s touto až legendární postavou je možno spojit i jiné končiny naší země. Přijměte proto pozvánku na výlet do krajiny Rudolfa II.

Dříve, než se vydáme na cestu, zastavme se u samotné postavy římského císaře z dynastie habsburské, krále českého, uherského a chorvatského, markraběte ... atd. Narodil se ve Vídni roku 1552 a skonal v Praze r. 1612. Z naší současné metropole udělal na čas opět sídelní město královského dvora. Ačkoliv nešlo o nejschopnějšího panovníka, za Rudolfovy vlády přesto došlo k rozmachu vědy, kultury a umění, což je všeobecně, a s nadsázkou, známo i z filmového zpracování. Poslední roky císaře nebyly nijak idylické oproti filmovému zpracování, kde je předvedeno jeho až „bohémského“ panování. Ke stáří zřejmě trpěl Rudolf II. dnou a „francouzskou nemocí“, syfilidou, která nejspíš způsobila rozklad panovníkovy osobnosti. Svůj stav pak řešil nadměrnou konzumací vína. Rudolfova rakev byla uložena v pražské Svatovítské katedrále.

CÍSAŘSKÁ NAUČNÁ STEZKA

Císař Rudolf II. nebyl jen kontroverzní panovník, vládnoucí sám či s pomocí ještě problematičtějších rádců, ovládající mocnářství z Vídně a následně z Prahy. Byl to i milovník a obdivovatel zahrad, což se projevovalo nejen jejich budováním, ale i péčí o lesy a lov v nich. Právě tuto méně známou stránku císařovy osobnosti se snaží představit naučná stezka nazvaná Krajinou Rudolfa II., která vede končinami mezi Jizerou a Labem, kde bývala rozsáhlá knížecí a královská honitba.

a Labem

Celá naučná stezka měří 65 kilometrů, je tedy primárně určena pro cyklisty a naleznete na ní sedmnáct informačních zastávek, které spojují malé silničky, polní a lesní cesty. Naučná stezka je značena bílým čtvercem, v kterém je vepsáno žluté R. Celou trasu lze pochopitelně rozdělit na jednotlivé úseky a ty projít pěšky. Naučná stezka propojuje tři města: Brandýs nad Labem, Lysou nad Labem a Benátky nad Jizerou, která rovněž stojí za jejím vznikem. V těchto třech městech jsou zámky a okolo nich zahrady, které byly na přelomu 16. a 17. století součástí komorního panství, a tím i v rukách císaře.

Rozhledna v Kostelním Hlavně

Pomník Karla VI. u Hlavence

ŘEKY JAKO SPOLUTVŮRCI

Končiny, kterými prochází NS Krajinou Rudolfa II. samozřejmě neformoval pouze císař, ale především, a to mnohem razantněji a dlouhodobě, dvě řeky zde protékající. Díky činnosti dvou řek Jizery a Labe se vymodelovala plochá krajina s řadou slepých ramen a tůní. Velice zajímavé jevy se dály především v době

Krajina v Polabí je intenzivně zemědělsky využívána.

Značení NS Krajinou Rudolfa II.

Nahoře zámek v Lysé nad Labem

před regulací Labe, která proběhla ve 30. a 40. letech minulého století.

Již jen vzpomínkou je legendární pojem České Grado. Za první republiky vyhlášené říční lázně na tzv. Káranském ostrově měly písčité pláže a využívalo je přes léto tisíce návštěvníků. Slibnou perspektivu rekreačního areálu ukončily plány a realizace regulace Labe, při které bylo uzavřeno rameno Labe. Část ramene je zachována dodnes, naleznete jej přímo naproti Čelákovicím, ale již se zde nevykoupete, pláže jsou zarostlé a dno zabahněné. Grado je nyní určeno především rybářům a majitelům okolních rekreačních chatek.

VODY VE VÍCE PODOBÁCH

Mnohé z původních přírodních lokalit se dochovaly dodnes a jsou nyní chráněnými územími. Příkladem budiž například přírodní památky Hluchov a Černý orel, přírodní rezervace Káraný-Hrbáčkovy tůně. Převážně jsou zde chráněny lužní lesy nebo přirozené přílabské lesy, mezi kterými je uschováno několik jezírek a tůní, pozůstatků původních koryt Labe, ale také louky, odborně nazývané vrbino-topolový luh.

Dalším zdejším pojmem je Káraný, vnímané především jako zdroj kvalitní pitné vody nejen pro Prahu, ale i pro okolní obce a města. Vodní zdroj zde tvoří průsaky z Jizery, ale i podzemní příron z oblasti severních Čech. Vodárna zde byla zprovozněna 1. ledna 1914 s kapacitou 880 litrů za vteřinu.

Kromě zdejší vodárny je zajímavý i fakt, že v Káraným žije trvale na 600 stálých obyvatel ve 200 domech, ale přes sezonu se zvýší počet o 5 000 rekreantů přebývajících v 900 chatách.

STAVBY NEJEN V KRAJINĚ

Vraťme se však z procházek přírodou do měst a za císařem Rudolfem II. Město Brandýs nad Labem bylo v roce 1581 Rudolfem II. povýšeno na královské komorní město. Na brandýském zámku přijímal císař významné osobnosti, například Tycha Brahe nebo Tadeáše Hájka z Hájku. Zámek v Lysé nad Labem využíval Rudolf II. pouze jako lovecký. Mnohem zajímavější minulost má zámek v Benátkách nad Jizerou, kde mezi roky 1599 až 1600 působil Tycho Brahe a setkal se tady se svým

Pohledná vodárna v Káraným

Podél Labe se na kole opravdu dobře jezdí.

spolupracovníkem Johanem Keplerem. Původně zde měla být vybudována i astronomická observatoř, ale pro náhlou Tychovu smrt se tak již nestalo. Další lovecký zámeček na trase naučné stezky stojí nad obcí Hlavenec, na jejímž okraji naleznete pěkný barokní pomník císaře Karla VI., jehož sochy vytvořil Matyáš Bernard Braun.

Další významné a vyhledávané sousoší, přesněji kaple sv. Václava, stojí na trase naučné stezky těsně u rozcestí červené a žluté turistické značky nedaleko PR Hrbáčkovy tůně.

Zámek v Brandýse nad Labem

Pokud byste se chtěli po krajině Rudolfa II. rozhlédnout z nadhledu, můžete k tomu využít malé rozhledny v Kostelním Hlavně.

Spojení do kraje soutoku Jizery a Labe je pohodné nejen pro motoristy, prochází tudy dálnice D10. Z Prahy je pak rovněž výhodné spojení vlakem, přímé spoje jezdí jak do Čelákovic, tak i do Lysé nad Labem. A samozřejmě si zde na své přijdou i cyklisté. Cyklotrasy a cyklostezky podél Labe, křižující zdejší rovinatou krajinou, to vše kousek od hranic metropole, jsou vyhlášené a vyhledávané.

https://lesycr.cz/naucna-stezka/krajinou-rudolfa-ii/